

Nu får vi betalt för att leverera energi

Den energiintensiva skogsindustrin har anslutit sig till lagen om PFE och i stort varje industri jobbar med energiledning.

– Nu får vi betalt för att leverera energi, säger Jan Malmström, miljörevisor på Södra, som tycker det är enkelt att införa energiledningssystem och räknar med att Södra Cell ska certifiera sitt energiledningssystem under våren.

– Det svåra är att sätta muskler på det, säger Jan Malmström.

Sid 2

Höstmöte med värme

Energiledning, miljömål och kemiskurkar

MIS höstmöte och Vattenfall Värme i Uppsala bjöd på både värme och energi och en och annan tankeställare. Ett 50-tal MIS-medlemmar fick ta del av erfarenheter från omcertifiering, miljömålsarbete och vägen till giffri miljö. En miljörevisors bekännelser bland burkar och skurkar visade tydligt att det inte var bättre förr.

Sid 3

Strålände utsikt över Uppsala från Vattenfall Värme's nya anläggning.

Ekonomisk revisor får "betala" miljörevisorerers misstag

Bristfälliga certifieringar och omcertifieringar gör att ekonomiska revisorer tvekar att sätta sina namn under revisionsberättelserna.

"Vi har det yttersta ansvaret för miljöfrågor i företagen."

Så skriver Åke Landén i en insändare till Miljömissivet. Vad tycker du? Debattera med Åke.

Sid 3

Vi informerar vad
som är på gång inom
vår förening

Styrelsemöten
6 december

Nätverk

Flera nätverksträffar planeras men datum är ännu inte fastställda. Se också MIS hemsida, www.mis.a.se för senaste nytt.

Nya medlemmar

Jonas Ammenberg, Minasa, Linköping
Eva Brattfalk, Hertz Biluthyrning, Stockholm
Therese Haglund, Hertz Biluthyrning, Stockholm
Niels Holmgaard, MSM Mile Solution, Västerås
Krister Kvernes, SYSAV, Malmö
Lena Manner, Elanders Infologics Väst, Mölnlycke
Birgitta Nyholm, Hertz Biluthyrning, Stockholm

Stadgeändring genomförd

Vid MIS årsmöte i våras gjordes några stadgeändringar. Stadgeändringar kan dock inte träda i kraft förrän efter två på varandra följande föreningsmöten varav ett ska vara ordinarie årsmöte. Vid MIS höstmöte hade styrelsen därför kallat till ett extra föreningsmöte för att kunna genomföra stadgeändringarna.

Den stora förändringen är tillägget i § 2 som markerar vikten av att MIS arbetar med kvalitetssäkring av miljörevisor genom bland annat MIS-godkänd miljörevisor.

Övriga stadgeändringarna gjordes dels för att underlätta styrelsens möjligheter att distribuera information även via e-post och att hålla årsmötet tidigare under året. Dels för att skapa möjligheter att öka antalet ledamöter i nomineringskommittén.

I 2 § Ändamål lades en punkt till:
att utarbeta kriterier för kvalitetssäkring av miljörevisor.

I 5 § "Ordinarie årsmöte hålls årligen senast under andra kvartalet på tid och plats som bestäms av styrelsen".....

"Kallelse till ordinarie årsmöte ska skickas ut till samliga medlemmar senast sex veckor före årsmötet."

I 6 § "Nomineringskommittén skall bestå av minst 2 ledamöter och en suppleant och högst 4 ledamöter och två suppleanter".

I och med beslutet på höstmötet har de nya stadgarna trätt i kraft.

Södra Cell certifierar energiledningssystem

Enkelt att införa, svårt att sätta muskler på

Hela den svenska skogsindustrin har anslutit sig till lagen om PFE som infördes i början av året. Södra Cell är ett av de företag som certifierar sina energiledningssystem redan i början av 2006.

– För den som redan har ett verksamhetssystem är det enkelt att göra ett energiledningssystem, säger Jan Malmström, miljörevisor på Södra och energisamordnare på Södra Cell. Skogsindustrin har allt att tjäna på PFE.

Södra Cell har fyra sulfatfabriker. Södra Cell Värö blir den första som certifierar sitt energiledningssystem i januari 2006. Övriga bruk följer efter i februari – mars. Södra är förutom ett skogsbolag allt mer ett energibolag och Jan Malmström hade inga problem att motivera Södras ledning att ansluta sig till PFE.

– Vår drivkraft att jobba med energieffektivisering är oerhört stark. Förr fick vi knappt betalt för den över-skottsenergi vi producerade i form av el och biobränsle. Idag är priserna på en nivå som börjar göra det intressant att investera för att leverera energi externt. Nu får vi betalt för att leverera energi och bruken har börjat leverera fjärrvärme till sina närområden, förklarar Jan Malmström.

Södra Cell har ett gemensamt verksamhetssystem för sina sulfatfabriker. I systemet ingår kvalitet, miljö och arbetsmiljö. Eftersom energiledningssystemet följer ISO 14001 tycker Jan Malmström det var relativt enkelt att lägga till energiledningen

– Det krävdes lite ändringar i dokumenten

och några beslut i ledningen. Att göra själva systemet tog inte mer än 14 dagar. Svårigheten kommer sedan när vi ska sätta muskler på systemet, få ut det i organisationen och till varje operatör. Södra Cells sulfatfabriker mätte och rapporterade tidigare energi på en rad olika sätt. Ett bruk räknade i kilowattimmar, ett annat i kubikmeter oljeekvivalenter, ett tredje i kilojoule. Södra har därför tagit fram gemensamma definitioner och en gemensam energirapport.

– Ska det bli jämförbart måste alla använda samma definitioner, säger Jan Malmström.

Jan Malmström anser att energiledningssystem är en bra grund för att kunna fokusera på energifrågor.

– Energiledningen gör det lättare att prioritera de frågorna. Det gör att hela företaget använder energin effektivare.

Södra hanterar 15 miljoner kubikmeter ved, motsvarande ca 40 TWh per år.

Fakta

Lagen om PFE (program för energieffektivisering) trädde i kraft 1 januari 2005. Företag som ansluter sig och aktivt jobbar för att effektivisera sin elenergiförbrukning, slipper betala den elskatt som infördes 2004.

PFE innebär att företagen ansluter sig till PFE under en femårsperiod. De första två åren ska de införa energiledningssystem och göra energianalyser. De följande tre åren ska de genomföra eleffektiviserande åtgärder.

Skogsindustrin är elintensiv och har mycket att vinna både på att bli effektivare i sin elanvändning och på att slippa energiskatten på 0,5 öre per kWh som infördes 2004.

Andreas Larsson förklarar processen på Vattenfall Värme i Uppsala för nyfikna MIS-medlemmar.

Energiledning, miljömål och kemiskurkar

MIS höstmöte bjöd på både värme och energi hos Vattenfall Värme i Uppsala. Energiledning, omcertifiering, forskningsrön, miljömål och den svåra vägen till giffri miljö stod på programmet.

Omcertifieringens dilemma

Hur långt ska man gå?

Vattenfall Värme har tre certifierade anläggningar i Uppsala, Drefviken och Nyköping. Vid en nyligen genomförd omcertifiering har de konstaterat att mycket handlar om kompletteringar, men också frågat sig hur långt de ska gå i sina kompletteringar.

– Ska vi begära in CV på varje enskild person hos våra entreprenörer, frågade Lena Landström, samordnare för säkerhet, hälsa och miljö på Vattenfall Värme vid MIS höstmöte.

som omfattas av i stort sett alla lagar, är det ett stort arbete.

– Det blir administrativt tungt utan att det tillför så mycket. Jag kan tycka att det känns viktigare att jobba med framför allt avvikelser och interna revisioner som kontrollmedel än att utvärdera hela laglistan.

Omcertifiering enligt nya ISO 14001 handlar mest om kompletteringar och förtydliganden. Det var både Lena Landström och certifieraren Hans Hallberg vid LRQA ganska överens om vid MIS höstmöte. Men det kan vara svårt att bedöma hur långt man ska gå i sin strävan att komplettera och kontrollera.

Lena Landström exemplifierade med deras många entreprenörer, entreprenörer med många anställda som kommer vid olika tillfällen och kanske bara en gång.

– Räcker det att entreprenören visar att företaget har kompetens eller ska varje enskild medarbetares kompetens redovisas? Ska vi begära in CV för var och en och hur kontrollerar vi i så fall den praktiska erfarenheten hos varje person, funderade Lena Landström.

Omcertifieringen har också gjort att hon ifrågasätter den laglista som ska uppdateras två gånger om året. För Vattenfall Värme

Nålsögats opartiska bedömare

Det är svårt, men också statusfyllt att passera nålsögat och bli personcertifierad miljörevisor. Ett hundratal har hittills lyckats. Thomas Helin är MIS representant i den bedömningspanel som avgör vilka som får kalla sig certifierade miljörevisorer.

Bedömningspanelen bedömer genom intervjuer den personliga lämpligheten hos de personer som ansöker om certifiering. Innan de kommer så långt har deras ansökan och referenser kontrollerats av Intégria. Då har de också gått igenom två tester. Opartiskheten är en viktig förutsättning för panelens arbete.

– Bedömningspanelen är det sista steget. Där sitter tre personer. Dels den person på Intégria som ansvarar för personcertifiering,

MIS-debatt debatt debatt debatt

Ekonomisk revisor ansvarar även för miljörevisorns arbete

Jag är "rädd" för att sätta min namnteckning på en revisionsberättelse. Vem får betala om något händer, det är inte miljörevisorer, utan vi kvalificerade ekonomiska revisorer. Vi har det yttersta ansvaret för miljöfrågor i företagen.

Jag tycker att många certifieringar och omcertifieringar är mycket bristfälliga, i en del fall tycker jag inte att företagen skulle få något godkännande. Många ekonomer är mycket kritiska till detta. Vi måste kunna ifrågasätta andra gruppers arbete, men det finns inget bra verktyg för oss när det gäller miljörevision. Händer det något är det antagligen våra ansvarsförsäkringar eller kreditgivare som får betala.

Jag har tagit om upp frågan i Revisorsnämnden om vi kvalificerade revisorer ska gå in och granska miljörevisorer, men fått nej eftersom de är certifierade.
Åke Landén

Så säger Åke. Vad tycker du? Maila till Miljömissivet, adress i redaktionsrutan.

dels examinatoren och dels en representant från MIS, förklarar Thomas Helin. Min roll, förutom att delta i bedömningen är att se till att MIS perspektiv tas tillvara vid certifieringsprocessen.

De första åren ansökte många miljörevisorer om personcertifiering. Under senare år har antalet legat ganska konstant. Riktigt vad det beror på är oklart, men Thomas Helin ser gärna att fler miljörevisorer certifierar sig och menar att det visar revisorns kunskap och kompetens och ökar trovärdigheten för företagets miljöarbete. Ibland har kostnaden angivits som ett hinder och Intégria erbjuder därför MIS medlemmar 30 procents rabatt på personcertifieringen.

– Förhoppningsvis lockar det fler att ansöka om personcertifiering, säger Thomas Helin.

Som du frågar får du svar

Bra intervjuteknik är A och O för en bra revisionsintervju. Tonfall, kroppsspråk och pauser kan också vara avgörande.

– Det är viktigt att anpassa sig till den person som ska intervjuas. Stressade, nervösa eller pratglada personer kräver olika strategier, förklarade Anna Linusson i MIS styrelse, som tillsammans med journalisten Alexandra Ullsten höll en intervjukurs för miljörevisorer i november.

Miljörevisorer kan vid revisionsintervjuer använda samma intervjuteknik som journalister. Öppna frågor om vad, hur och varför ger ofta bättre resultat än ledande frågor. Den som lärt sig intervjuteknik får bättre svar. Men intervjusituationen är ett samspel mellan den som intervjuar och den som intervjuas och det är viktigt att kunna anpassa sig.

– En nervös person behöver trygghet, en misstrogen behöver få tydliga förutsättningar, förklarade Anna Linusson och berättade om de personlighetstyper hon mött och hur hon lärt sig hantera dem. En stressad person fungerar kanske bäst om ni bokar en ny tid.

Tydlighet

En tydlig inledning där man klargör syftet med intervjun, vems uppdrag man har, vad man reviderar emot, hur resultaten ska användas osv undanröjer många missförstånd och kan lugna den som är orolig. Intervjusituationen blir klarare och det blir enklare att ställa följdfrågor och få ärliga svar. Anna Linusson varnar dock för checklistor som kanske är enkla att följa, men inte säger något om hur och vad.

– Använd bara checklistor som stöd, börjar du pricka av dem är det lätt att missa svaren och följdfrågorna.

Tonfall, kroppsspråk och pauser är viktiga vid revisionsintervjuer. De kan markera intresse och ge den som intervjuas möjlighet att berätta mer.

– Var inte rädd för att låta det bli tyst. Den du intervjuar kan behöva tid att fundera.

Det 20-tal MIS-medlemmar som deltog i kursen fick prova både att intervju och att bli intervjuade. Så här säger ett par av dem:

Annika Ahlberg, miljö- och kvalitetschef på IL Recycling:

– Jag fick en del aha-upplevelser under kursen Framför allt förstår jag nu varför jag ibland fått vissa speciella svar. Det är bra att få en metod för att ställa frågor som jag kommer att testa ganska snart. Inför nästa intervju kommer jag att förbereda mig lite annorlunda. Jag ska se till att jag intervjuar en person i taget. Det ger mig bekräftelse på om alla ser ungefär samma sak, istället för att kanske en talar för hela gruppen.

– Jo, visst känner jag igen en del av Annas typer. Jag träffar många som är tillmötesgående, men också stressade och lite misstroende.

Marcus Ax, jobbar med miljörevisioner på Stiftelsen TEM vid Lunds universitet.

– Det var intressant. Jag har läst lite intervjuteknik förut, men det är bra med repetition och fördjupning. Huvudlinjen med öppna frågor är sund, även om man får anpassa sig. Jag tror det är bra att kunna intervjuteknik både vid revisioner och dokumentgranskningar. Anna Linussons tips var bra, nu är det bara att gå ut och prova i verkligheten.

Jobb via MIS

En inbjudan till MIS höstmöte förra året gav nya kontakter och så småningom jobb för dåvarande miljöstudenten Marcus Priftis.

– Det gav till och med två jobb, även om båda är tidsbegränsade, säger Marcus Priftis.

Marcus Priftis har en magisterexamen i kemi och en kandidatexamen i miljövetenskap. Han menar att det finns ett glapp mellan universitetet och näringslivet som gör att det kan vara svårt att få jobb, även för den som är välutbildad.

– Som student kommer man inte självklart i kontakt med ISO 14001 och miljöledning, det som är självklara begrepp i näringslivet. Där skulle MIS kunna fylla en funktion, kanske som en länk mellan näringsliv och universitet.

Själv fick han jobb genom sina kontakter med MIS-medlemmar, till och med två deltidsjobb. En projektanställning och ett tidsbegränsat jobb. Marcus menar att det är viktigt med bra nätverk och han tror att MIS nya erbjudande om studentmedlemskap kan skapa de kontaktvägar som både studenter och näringsliv behöver. Själv är han dock inte medlem i MIS, ännu.

– Men om jag får en fast anställning inom miljöområdet så är det inte otänkbart att jag går med, säger han.

Medlemsblad för
föreningen Miljörevisorer i Sverige

Ansvaret utgivare: Torbjörn Brorson, ordf. MIS

Tel: 0708 - 13 12 14

e-post: torbjorn.brorson@pp.se

Redaktör: Gunilla Schönning, Schönskrift

Tel: 08 - 580 150 91

e-post: gunilla.schonning@schonskrift.se

Redaktionsråd: Torbjörn Brorson, som ovan, Anna

Linusson, Stockholms Läns Landsting, tel: 08 - 737

43 54, anna.linusson@sl.se, Lena Seger, Chemilex,

tel: 08 - 532 532 93, lena.seger@telia.com

Föreningens adress:

MIS c/o Kemi & Miljökonsterna, Holländaregatan 11,

111 36 Stockholm

Tel 08-789 04 30

e-post: info@mis.a.se

Föreningens plusgiro: 41 77 887 - 9

MIS hemsida: www.mis.a.se

Har du tips och förslag på vad du vill att vi ska ta upp i vårt medlemsblad? Hör av dig till redaktören eller någon i redaktionsrådet.